

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

21. De secundis Nuptiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

monii: quia nisi dos matrimonii oneribus
serviat, dos nulla est. l. 76. in fin. ff. de Jure
dot. l. 20. C. Eod.

§. VIII.

38 *Effectus dotis variat, prout dos vel promissa tantum est, vel insuper constituta, seu tradita.*

Effectus dotis promissæ est obligatio promissoris ad solvendam, & actio ad obtinendam dotem promissam, nimirum actio ex stipulatu, si stipulatio intervenerit. t. i. ff. de Verb. oblig. vel conditio ex lege, si dos pactò tantum promissa sit. l. 6. C. de Dotis promiss.

39 *Effectus dotis constitutæ, seu traditæ est dominium mariti in rebus dotalibus. pr. Instit. quib. alien. licet, vel non. l. 1. §. 1. l. 13. §. 2. ff. de Fundo dotal. l. 7. §. 3. ff. l. 23. C. de Jure dotalium. Et si quidem hæ res mobiles sint, maritus earum sit absolute, & perfecte dominus, quamvis pretiosæ sint, & servando servari possint. l. 42. ff. l. 3. C. de Jure dot. ac proinde liberè eas alienare potest, modò tamen ex ejus bonis dos reparari possit. Vin. ad pr. Instit. Quib. alien. lic. vel non. Idem dicendum, si sint immobiles, æstimatæ æstimatione faciente venditionem. l. 5. & 10. C. Eod. Sin verò sint immobiles inæstimatæ, vel æstimatæ etiam, sed solum taxationis gratiâ, maritus quidem itidem dominus sit. l. 13. §. 2. ff. de Fundo dotal. l. 23. C. de Jure dot. eas tamen alienare non potest, ne quidem cum consensu mulieris. pr. Instit. Quib. alien. licet, nisi ea consentiet jurato; quo casu alienatio valeret. c. 28. de Jurejur.*

§. IX.

40 *Affinia dotis sunt l. Donatio propter nuptias; quâ maritus, vel alius ejus nomine res mobiles, vel immobiles propter dotem, & nuptiarum affectionem mulieri confert: nam ut mulier marito affert dotem, ita maritus uxori affert donationem propter nuptias, quæ hinc nuncupatur contra dos, vernaculâ, ein Widerlag / Gegensteuer / Gegenvermachung.*

De hac donatione methodicè agit Wolfgang Adam. Lauterbach *Vel. 1. Diss. jurid. disp. 10. II. Dotalitium*, quod est ususfructus quidam à marito uxori in compensationem dotis post mortem in bonis quibusdam constitutus. Welenbec. *ad ff. de Jure dot.* Durat autem hic ususfructus ad dies vitæ viduæ. Berlich *pract. concl. p. 2. concl. 50. n. 45.* & hinc satis convenienter latine vocatur *vitilitium*, seu *vitilitium*; germanicè ein Leib / Geding / Leib / Sucht / Leib Gut / Wittumb. Manz. ad §. 3. *Instit. de Donat. n. 42.* latè Nicol. Myler. in *Gamol. Princ. c. 10 per tot.* III. *Morganagaba*, seu *Morganatica*, quam facit maritus, præcipuè nobilis, uxori altera nuptiarum die in compensatione delibatæ virginittatis. Struv. *Synagm. jur. feud. c. 9. th. 4. n. 8.* Hujus usus præsertim inter nobiles viget: nam plebei rarò pudicitiam singulari afficiunt præmio; si tamen reperias tantum virginittatis æstimatorem, qui sponsæ suæ castitatem singulari dono matutinali devenerandam crediderit, nullus dubito ejusmodi donationem subsistere, cum nusquam præcisè ad nobiles restringatur, vel plebeiis interdicitur; imò donatio maritalis, tanquam pudicitie præmium in uxorem collata, perspicuè approbatur in *l. res uxoris. 24. C. de h. i.* IV. *Affinia* sunt *muna nuptialia*, *Hochzeit-Geschenck* / *bona pax aherualia*, & *receptitia*, ac *quæstus conjugales*, seu bona constante matrimonio acquisita. Verum institui ratio, atque temporis angustia vel nos contrahere jubent.

TITULUS XXI.

De secundis Nuptiis.

SUMMARIA.

1. *Quæ nuptiæ dicantur secundæ? 2. An sint licitæ?*
3. *Qualis certitudo requiratur, ut liceat matrimonium repetere? 4. Proponitur objectum secundæ.*

secundarum nuptiarum. 5. Nuptia secunda non
sunt benedicenda. 6. Quis earum fins? 7. 8.
Qui effectus, ac earum pena?

Denique ipsa methodi ratio postulare vi-
detur, ut à primis ad secundas nuptias
vadamus.

§. I.

Nuptia secunda hic dicuntur non tantum
quæ sunt secundæ numerò, sed etiam
tertiæ, quartæ, ac posteriores, quæ primum
matrimonium subsequuntur, arg. *l. si quis*
priori. 8. §. 1. & 3. C. h. t.

§. II.

Causa efficiens secundarum nuptiarum est
vel remota, vel proxima.

Remota est jus. Et verò omnia jura appro-
bant secundas, & posteriores nuptias priori-
bus dissolutis, licitâque efficiunt, ac hone-
stas. Jus Divinum per textus *1. ad Corinb.*
7. v. 19. & 39. ad Roman. cap. 7. v. 2. & 3. 1.
ad Timoth. 5. v. 14. Canonicum in cap. 10.
11. 12. & 13. causa 31. quest. 1. c. penult. &
ib. h. t. Imò etiam jus Civile, modò nuptiæ
non sint præproperæ, & viduæ non nubant
infra annum luctus. *r. t. C. Eod.* Et certè, qua
honestate primæ, eadem contrahuntur secun-
dæ, ut per quas matrimonii honestas non tam
collitur, quàm iteratur. Neque obstat *c. hac*
ratione. d. causa 31. q. 1. ubi secundæ nuptiæ
honestas fornicatio nuncupantur: præterquam
enim, quòd textus ille non sit magnæ autho-
ritatis, ut ex Bellarm. notat Canis. *in rubr.*
6. r. explicari potest juxta Gloss. *ibid.* quòd se-
cundæ nuptiæ fornicatio appellentur, non
quæ à Viduis licitè fieri possunt, sed quæ se-
cundum antiquam permissionem Moysis in
Antiquo Testamento, dato libello repudii, ce-
lebrabantur, quòd correctum est à Christo
Domino *Matth. 19.*

Causa efficiens proxima secundarum nu-
ptiarum est conjux, vir, aut uxor, qui matri-
monium repetit. Ut verò validè quis matri-

monium repetat, necessum est, ut vinculum
prioris matrimonii sit dissolutum, ut autem li-
cité hoc possit, insuper requiritur, ut de hoc
certa notitia habeatur, quànquam non omni-
nò physica, sed moralis certitudo desideretur,
ac sufficiat; de quo textus est in *c. in presentia.*
19. de Sponsal. ubi requiritur certum nun-
tium, id est, plena certitudo de morte con-
jugis; & in *c. dominus. h. t.* ubi exigitur, ut
constet, quòd ab hac vita migraverit conjux.
Et talis certitudo censetur I. si adsint duo tes-
tes de visu, id est, testes, qui interfuerunt exe-
quiis, Septimo, Trigesimo, Anniversario, aut
qui viderunt conjugis sepulchrum, audie-
runtque, eum in illo sepultum. Mascard. *de*
Prob. concl. 175. Etsi verò etiam consan-
guineos ad testimonium in tali casu admittat
Menochius, uxorem tamen ejus, cujus mors
probanda est, tanquam testem in propria
causa, repellit Gobat in *Theol. experim. tr. 9.*
n. 310. II. Si maritum à se sepultum teste-
tur Parochus, ei namque, utpote de re ad
suum officium spectante, attestanti venit o-
mnino deferendum, sicut & ejus liber, seu
registrum mortuorum plenam fidem mere-
tur, ut post alios probat Gratian. *discept. fo-*
renf. c. 653. n. 59. Rota dec. 273. num. 1. p. 4.
divers. III. Quando cum uno teste de visu, aut
cum fama, vel cum pluribus testibus de auditu
concurrunt alia notabilia mortis indicia, seu
conjecturæ, puta si maritus senex, aut æger,
cum posset, aut etiam promisisset, non rediit:
si prælium, aut periculofam navigationem in-
gressus, vel naufragium passus in quo multos
perisse constat, diu non comparuit. Gobat. *l.*
cit. n. 314.

§. III.

Materia seu objectum secundarum nuptia-
rum duplex est: remotum & proximum. Re-
motum sunt corpora contrahentium per co-
pulam legitime jungenda. Proximum est
mutua, ac perpetua eorundem corporum tra-
didio juxta dicta *tit. 1. n. 102.*

§. IV.

§. IV.

5 *Forma secundarum nuptiarum consistit in differentia, quâ discriminantur à primis; quæ ex parte in eo sita est, quòd ex communi SS. Canonum interpretatione secundis nuptiis benedictio adhiberi non debeat, ubi alter, vel uterque sponzorum jam prius benedictus fuit. c. 1. & 3. h. t. & ibi DD. Generaliter tamen statuit Navar. in Man. c. 22. n. 83. consuetudine induci posse, ut secundæ nuptiæ benedicantur.*

§. V.

6 *Finis secundarum nuptiarum est procreatio, & honesta educatio liberorum, mutuum adiutorium, & remedium concupiscentiæ.*

§. VI.

7 *Effectus secundarum nuptiarum generalis idem est, qui primarum, quo de prolixè in tit. I. à n. 114. Specialis spectatur in pœnis secundò nubentium; quæ duplicis generis: aliquæ respiciunt odium secundarum nuptiarum, aliæ favorem liberorum prioris matrimonii.*

Primi generis pœnæ sunt, quòd scemina si intra annum luctus nubat alteri, primò reddatur infamis; secundò sit incapax cujuscunque hæreditatis, legati, fideicommissi, aliorumque suprema voluntate relictorum; tertio nemini ab intestato succedere possit ultra tertium gradum; quarto privetur omnibus relictis à priore marito tam quoad proprietatem, quam quoad usufructum; & quinto in secundum maritum non possit ultra partem tertiam bonorum conferre titulo lucrativo, nullis etiam ex priore matrimonio liberis extantibus. l. 1. c. 2. C. h. t.

8 *Secundi generis pœnæ sunt, quòd binuba amittat proprietatem lucrorum à defuncto conjugè acceptorum, retento solo usufructu*

ad dies vitæ. l. 3. C. Eod. Novel. 22. c. 23. Deinde, quòd vir mulierque, qui, quæque existentibus liberis ad secundas nuptias transit, non possit in novum conjugem dotis, vel dationis sponsalitiæ, vel alio titulo plus transferre, quam in unum ex liberis prioris matrimonii, & si inæqualis divisio inter liberos facta sit, non possit plus in secundum conjugem conferre, quam acceperit filius, cui minor portio relicta est. l. 6. C. h. t. Reverendiss. Christophorus Prigl in Man. Pract. de Appell. in additam. q. 1. per tot. Denique quòd transiens ad secundas nuptias privetur tutelâ legitimâ liberorum prioris matrimonii. l. fin. c. auth. Sacramentum. C. Quando mul. tuel. off. fung. pot. Alias omittimus.

Porro pœnæ primi generis per Jus Canonicum sublatae sunt juxta c. penult. c. ult. h. t. quæ licet loquantur solum de pœna infamiae, auctoritate tamen DD. & praxi Ecclesiæ etiâ ad reliquas pœnas extenduntur, & merito: quia causa tollendi pœnâ infamiae est libertas matrimonii, quam indulget Apostolus ad Rom. 7. v. 2. & 3. & 1. ad Cor. 7. v. 39. quæ causa æquè militat quoad alias pœnas odio binubentium introductas. E contra secundi generis pœnæ, quæ principaliter tendunt in favorem liberorum prioris matrimonii, per Jus Canonicum correctæ non sunt, eò quod correctio juris sit strictæ interpretationis, nec trahenda ultra casus expressos per l. 32. §. fin. C. de Appell. Neque fuisset ratio, ut Pontifex illas pœnas abrogaret, ut quæ non sunt strictè loquendo pœnæ, sed potius beneficia & favores concessi liberis prioris matrimonii in casu, si superstes parens iterum nuptias contrahat. Layman. in Theol. moral. lib. 5. tit. 10. p. 3. c. 6. n. 10. Gail. 2. Obs. 98. n. 8. P. Engl. h. t.

O. A. M. D. G.

IN.